

Skilsmisse

Den evige familie

Bjørnar Olsen
Sjefredaktør

MED UTGANGSPUNKT i Ida Christensens kunst- og bokprosjekt «Den lykkelige skilsmissen», forteller denne utgaven av Psykologtidsskriftet oss om barns opplevelse av foreldres samlivsbrudd. Prosjektet er en samlet protest fra oss «vanlige» skilsmissebarn, sier Christensen til Psykologtidsskriftet (se side 696), og fortsetter: — Skilsmissen er friskmeldt. Men hva vil det si at det går bra? Og går en skilsmisse noen gang over?

Det er den «helt greie skilsmissen» vi retter blikket mot. For den er ikke helt grei, noe intervjuene Trine Eikreim gjorde med voksne studenter, forteller om (se side 706). Selv om intervjuene i snitt skjedde 15 år etter foreldrenes skilsmisse, forteller alle at den fortsatt preger dem. I samme reportasje forteller forfatteren Monica Isakstuen at hun undres over at temaet delt bosted og barn som flytter frem og tilbake, nærmest er fraværende i norsk samtidslitteratur. Akkurat som Sissel Gran etterlyser «en åpenhjertig diskusjon om barn og unges situasjon, fristilt fra hensynet til de voksnes dårlige samvittighet» (Psykologtidsskriftet, desember 2014).

Det er ikke bare i skilte familier det er vanskelig med foreldre – eller vanskelig å være foreldre

Vi er alle vitne til hvordan mennesker lever videre som familie også etter samlivsbruddet. I arbeidet med denne utgaven har vi derfor bygget videre på Christensens prosjekt ved å høre med psykologer, lærere, politikere og foreldre om hva de tenker rundt noen av utsagnene hun samlet inn (se side 770). Stemmer som gir støtte til barnet, men også utvider bildet og gjør det mer komplekst.

En av disse stemmene forteller at barn kan romantisere det fellesskapet som gikk tapt ved foreldrenes samlivsbrudd. Ikke noe galt i nostalgi, men den kan også låse oss i fortiden, sier den anonyme psykologen. Kanskje legger vi også for mye forklaringskraft til skilsmissen. For det er ikke bare i skilte familier det er vanskelig med foreldre – eller vanskelig å være foreldre. Familier kan være et krevende sted å vokse opp, skrev Finn Skårderud om Arild Nyquists portretter av seg selv som ung mann (Psykologtidsskriftet 10/2010). Så hvor annerledes er det å vokse opp med skilte foreldre enn andre foreldre? Familien er vanskelig, familien er evig, og familier endres. Det er virkeligheten både for de som fortsetter som familie, og de som bryter opp.

«**I wonder if** the three of us would've been friends in real life. Not as brothers, but as people», sier Jack, spilt av Jason Schwartzman, til sine to brødre i filmen *The Darjeeling Limited*. Ingen av dem synes å tro det. Kanskje er dette det viktigste med familier: Vi kan ikke logge av de vanskelige andre, men må stå der – på ett eller annet vis – sammen. Det er ikke sikkert det er den verste lærdommen vi kan ha med oss i livet.